

# Bättre forskning utan förmögenhetsregister

Dagens Industri den 19 september 2007

Regeringen avskaffar Förmögenhetsskatten och på sikt även kontrolluppgifterna. Slopade kontrolluppgifter får märkbara konsekvenser för forskningen om inkomst- och förmögenhetsskillnader, något som både SCB i ett remissvar till finansdepartementet och en grupp professorer fört fram (DI 14/9).

Att det varit enkelt att använda SCB:s individbaserade Förmögenhetsstatistik innebär emellertid inte att uppgifterna återspeglar den verkliga förmögenhetsfördelningen. I själva verket har det funnits en risk att kartan fått ta över verkligheten. Det som kan mätas finns med, medan det som inte ska tas upp saknas i analysen. Medan SCB:s förmögenhetsregister är användbart i sin beskrivning av medel- och underklassens tillgångar är dess bild av de rikas förmögenheter som en schweizerost – full med stora hål – och därmed ytterst problematisk.

**Forskning som jag och Jesper Roine redovisar inom kort om den svenska förmögenhetsfördelningen 1870 – 2005 visar att SCB:s officiella statistik för perioden efter 1980 sannolikt är missvisande.**

**Anledningen är att de rika hushållens kapital i utlandet och i stora onoterade bolag inte finns med i statistiken. Dessa poster har vuxit kraftigt och därmed är förmögenhetsfördelningen en annan än den som SCB redovisar.**

Sett i det ljuset är det kanske snarast en fördel att enkla sammanställningar inte längre kan användas om kontrolluppgiftsskyldigheten upphör eftersom den statistiken riskerar att ge upphov till felaktiga slutsatser.

**Och det finns alternativ. I flera länder, till exempel i USA och Storbritannien, baseras sedan lång tid den officiella förmögenhetsstatistiken på bouppteckningar.**

Bland fördelarna är att incitamenten att minimera de rapporterade tillgångarnas storlek är små, dels i avsaknad av en arvsskatt, dels för att arvingarna ofta har ett naturligt intresse av att få en rättvis fördelning, och därmed rättvis beskrivning, av den avlidnes bohag.

Kontrasten mot särskilt förmögenhetsskattedata är avsevärd, där sannolikt stora mängder av de rika hushållens kapital finns placerade utomlands.

**Ytterligare en fördel med en statistik baserad på kvarlåtenskaper är att den skapar unika möjligheter för historiska jämförelser då rikstäckande kvarlåtenskapsdata på individnivå finns bevarade långt bakåt i tiden.**

Att forskare ska kunna fortsätta använda skattepliktig förmögenhet som grund för att mäta verklig förmögenhet är inget hållbart argument för att fortsätta med förmögenhetsrapporteringen.

Tvärtom, nu finns hopp om att alternativa och mera korrekta metoder kan utvecklas som förbättrar vår analys.

Daniel Waldenström